Een alternatieve invulling van de omgevingswaarden: mate van overbelasting i.p.v. KDW

Als bijdrage aan de discussie (en niet als 'het' standpunt van LNV) breng ik de volgende gedachte in, gevolgd door de voor- en nadelen daarvan, in het licht van de gestelde criteria.

Het idee
Vervang het onderschrijden van de KDW op 74% procent (van het stikstofgevoelig areaal habitats binnen Natura 2000) in 2030 door:
a) verlaag de *sterke* overbelasting met stikstof naar hooguit matige overbelasting op 100% (van het stikstofgevoelig areaal habitats binnen Natura 2000) in 2027;
b1) beëindig de *matige* overbelasting met stikstof naar hooguit lichte overbelasting op 74% (van het stikstofgevoelig areaal habitats binnen Natura 2000) in 2030/2035 OF
b2) bereik de instandhoudingsdoelen op x% in jaar 2030/2035.

Nadere toelichting
Met sterke en matige overbelasting met stikstof wordt gedoeld op de klassen die in AERIUS worden gebruikt voor de mate van overschrijding van de KDW. Die is 'licht' als de KDW tot 70 mol wordt overschreden, 'matig' als de overschrijding meer dan 70 mol maar minder dan 2xKDW is, en 'sterk' vanaf 2xKDW.
Deze indeling is ecologisch weliswaar niet heel precies maar wel relevant, omdat het verschil aanbrengt in de (verwachte) mate van negatief effect van stikstof op de natuurkwaliteit. Uiteraard is dat wel afhankelijk van de lokale omstandigheden én de effectiviteit van herstelmaatregelen, maar het geeft grofweg wel een bruikbare indicatie.
Het alternatief focust met name op de eerste jaren (onderdeel a). Voor onderdeel b zijn twee varianten denkbaar: de eerste blijft sturen op stikstof, maar dan gericht op het hooguit tolereren van een lichte overbelasting; de tweede schakelt dan al door naar het reeds voorgestelde alternatief van de 'staat van de natuur'. Welke variant wordt gekozen, hangt mede af van de uitvoerbaarheid van dát alternatief (ook in de tijd gezien) en de juridische overtuigingskracht daarvan.

De voordelen ten opzichte van de huidige omgevingswaarden zijn met name de volgende:
- we blijven weg van de discussie over of de KDW'n precies kloppen; we sturen immers op hogere waarden, die (zeker in de eerste jaren, onderdeel a) ver af liggen van de KDW;
- we concentreren ons op de ergste gevallen; de ecologische noodzaak is daar (in het algemeen) het grootst om tot snelle reductie te komen; eerst nog alles in beeld brengen van de staat van de natuur is op die locaties veel minder voor de hand liggend.
- om de ergste gevallen te helpen, zorgen we tegelijk voor het verminderen van de druk op de matig overbelaste locaties (dat is het voordeel van het feit dat er sprake is van een deken).

Het alternatief zou ingezet kunnen worden als overbrugging naar een eventueel alternatief-'staat van de natuur' of als achter-de-hand-optie indien het voorkeursalternatief toch niet aan de criteria zou blijken te voldoen.

De beoordeling hiervan o.b.v. de criteria
- Is het alternatief in lijn met advies Remkes?
  Ten dele, als wordt gekozen voor variant 2 van onderdeel b. Bij variant 1 van onderdeel b wordt niet gekozen voor wat Remkes voorstelt.
- Juridische haalbaarheid
  Haalbaar, want HR-relevant én er is een relatie met vergunningverlening te leggen (zij het mogelijk minder overtuigend dan bij volledige onderschrijding van de KDW zoals in de huidige Wsn).
- Ecologische effectiviteit
  Beter dan Wsn, want focus op snelle reductie in ergste gevallen; voorkomt een focus op laaghangend fruit (wat ecologisch nauwlijks relevant is).

Intern gebruik

- Uitvoerbaarheid
  Net zo eenvoudig uitvoerbaar (met AERIUS) als huidige omgevingswaarden, behalve (op termijn) bij variant b2 (maar omdat 'staat van de natuur' pas later relevant wordt, zijn tegen die tijd de uitvoerbaarheidsproblemen minder of al opgelost).

Beleidsmedewerker LNV, 8.6.2023